

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین
اخبار

قانون شوراهای حل اختلاف

مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی

به همراه:

آیین نامه اجرائی قانون شوراهای حل اختلاف

مصوب ۱۴۰۳/۳/۱۶ رئیس قوه قضائیه

آیین نامه ترتیب اقدامات سازشی در شوراهای حل اختلاف

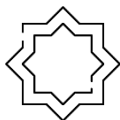
مصوب ۱۴۰۳/۵/۲۱ رئیس قوه قضائیه

آیین نامه تعیین اولویتهای استخدامی کارکنان شوراهای حل اختلاف

مصوب ۱۴۰۳/۸/۲۰ رئیس قوه قضائیه

آیین نامه میانجی‌گری در امور کیفری مصوب ۱۳۹۵

قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴

کاری از گروه پژوهشی و گردآوری پایگاه خبری اخبار

سیاوش هوشیار

دفتر دادبازار

www.dadbazar.com

چاپ سوم - تهران ۱۴۰۳

برای تهیه کتاب
اینجا کلیک کنید

فهرست

۴	قانون شوراهای حل اختلاف
۴	فصل اول- ساختار و تشکیلات
۱۳	فصل دوم- حدود صلاحیت دادگاه صلح و شوراها
۲۳	فصل سوم- ترتیب رسیدگی و اقدامات سازشی
۲۸	فصل چهارم- ترتیب رسیدگی به تخلفات اعضای شورا
۳۴	فصل پنجم- سایر مقررات
۳۸	آیین نامه اجرائی قانون شوراهای حل اختلاف
۳۸	فصل اول- اختصارات و تعاریف
۳۹	فصل دوم- وظایف و اختیارات مرکز
۴۱	فصل سوم- تشکیل و فرایند اقدامات شورا
۴۳	فصل چهارم- دادگاه صلح
۴۶	فصل پنجم- سایر مقررات
۵۰	آیین نامه ترتیب اقدامات سازشی در شوراهای حل اختلاف
۶۱	آیین نامه تعیین اولویت‌های استخدامی کارکنان شوراهای حل اختلاف
۶۷	آیین نامه میانجی‌گری در امور کیفری
۷۹	قانون شوراهای حل اختلاف (مصوب ۱۳۹۴)

قانون شوراهای حل اختلاف

مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی

فصل اول - ساختار و تشکیلات

ماده ۱- به منظور حل اختلاف و صلح و سازش بین اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی، شوراهای حل اختلاف که در این قانون به اختصار «شورا» نامیده می‌شوند، زیر نظر قوه قضائیه و با شرایط مقرر در این قانون تشکیل می‌گردند.

ماده ۲- برنامه‌ریزی و راهبری شوراها توسط مرکز حل اختلاف که در این قانون به اختصار «مرکز» نامیده می‌شود، انجام می‌گیرد.

تبصره- مرکز زیر نظر رئیس قوه قضائیه اداره می‌شود و رئیس مرکز با حکم رئیس قوه قضائیه منصوب می‌شود.

ماده ۳- حوزه فعالیت شوراها تابع حوزه قضائی بخش یا شهرستان مربوط است.^۱

تبصره ۱- شعب شوراها در شهرها و در صورت لزوم در مراکز دهستان‌ها و روستاها به تشخیص رئیس قوه قضائیه به تعداد لازم تشکیل می‌گردد. رئیس قوه قضائیه می‌تواند این امر را به رئیس مرکز تفویض کند.

۱. تبصره ماده ۱۱ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی): «حوزه قضایی عبارت است از قلمرو یک بخش یا شهرستان که دادگاه در آن واقع است. تقسیم‌بندی حوزه قضایی به واحدهایی از قبیل مجتمع یا ناحیه، تغییری در صلاحیت عام دادگاه مستقر در آن نمی‌دهد.»

می‌رسد، سوگند یاد کنند.

فصل دوم- حدود صلاحیت دادگاه صلح و شوراها

ماده ۱۱- دعاوی زیر حتی با توافق طرفین قابل طرح در شورا نیست:

۱- اختلاف در اصل نکاح، اصل طلاق، بطلان نکاح، فسخ و انفساخ

نکاح، بذل مدت و انقضای آن، رجوع، نسب، ولایت قهری و قیمومت

۲- اختلاف در اصل وقفیت و وصیت و تولیت

۳- دعاوی راجع به حجر و ورشکستگی

۴- دعاوی راجع به وجوه و اموال عمومی و دولتی و انفال

۵- اموری که به موجب قوانین دیگر در صلاحیت مراجع اختصاصی

یا مراجع قانونی غیر دادگستری می‌باشد.

ماده ۱۲- صلاحیت‌های دادگاه صلح به شرح زیر است:

۱- دعاوی مالی تا نصاب یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال^{۱۱}

۱۱. الف- نظریه مشورتی شماره ۷/۱۴۰۳/۵۵۰ - ۱۴۰۳/۷/۳۰ اداره کل حقوقی

قوه قضائیه: «اولاً، عبارت دعاوی مالی تا نصاب یک میلیارد ریال در بند یک

ماده ۱۲ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۴۰۲، اطلاق دارد و دعاوی مالی

ماده ۱۷- در مواردی که در این قانون حکمی تعیین نشده است، آیین دادرسی و ترتیبات رسیدگی، صدور رأی و اجرای احکام دادگاه صلح حسب مورد تابع قوانین و مقررات حاکم بر دادگاه‌های حقوقی و کیفری است.^{۲۲}

تبصره- ترتیب اقدامات سازشی در شورا مطابق آیین‌نامه‌ای^{۲۳} تعیین می‌شود که ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط معاونت حقوقی قوه قضائیه با همکاری وزارت دادگستری و مرکز تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۱۸- طرفین دعوا می‌توانند شخصاً در شورا حضور یافته یا از وکیل دادگستری استفاده نمایند. در موارد صلح و سازش استفاده از وکیل

۲۲. الف- درباره «تشریفات رسیدگی و صدور رأی در دعاوی حقوقی» قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹ و درباره «تشریفات رسیدگی و صدور رأی در دعاوی کیفری» قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ را ببینید.

ب- نظریه مشورتی شماره ۷/۱۴۰۳/۵۵۰ - ۱۴۰۳/۷/۳۰ اداره کل حقوقی قوه قضائیه را در زیرنویس شماره ۱۱ در صفحه ۱۳ ببینید.

پ- نظریه مشورتی شماره ۷/۱۴۰۳/۲ - ۱۴۰۳/۶/۲۶ اداره کل حقوقی قوه قضائیه را در زیرنویس شماره ۱۱ در صفحه ۱۳ ببینید.

ت- نظریه مشورتی شماره ۷/۱۴۰۳/۱۲۸ - ۱۴۰۳/۲/۳۱ اداره کل حقوقی قوه قضائیه را در زیرنویس شماره ۱۷ در صفحه ۱۷ ببینید.

ث- نظریه مشورتی شماره ۷/۱۴۰۳/۱۲۷ - ۱۴۰۳/۳/۲۲ اداره کل حقوقی قوه قضائیه را در زیرنویس شماره ۱۷ در صفحه ۱۷ ببینید.

۲۳. «آیین‌نامه ترتیب اقدامات سازشی در شوراهای حل اختلاف» مصوب ۱۴۰۳/۵/۲۱ رئیس قوه قضائیه را در صفحه ۴۸ ببینید.

۱۳۷۵/۳/۲ محکوم می‌شود.^{۲۶}

ماده ۳۵- هرگاه تخلف عضو، کارمند و نیروی اداری شورا که رابطه استخدامی ندارد، عنوان یکی از جرائم مندرج در قوانین را نیز داشته باشد هیئت رسیدگی به تخلفات مکلف است مطابق این قانون به تخلف وی رسیدگی و رأی قانونی، صادر و مراتب را برای رسیدگی به اصل جرم به مرجع قضائی صالح ارسال کند. هرگونه تصمیم مراجع قضائی مانع از اجرای مجازات‌های اداری موضوع این قانون نخواهد بود. چنانچه تصمیم مراجع قضائی مبنی بر برائت باشد، هیئت رسیدگی به تخلفات مجدداً به موضوع رسیدگی و تصمیم مناسب اتخاذ می‌کند.

فصل پنجم- سایر مقررات

ماده ۳۶- تا زمان تشکیل دادگاه‌های صلح، به دعاوی و شکایات مطابق قوانین و مقررات جاری کشور از جمله قانون شوراها حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴/۹/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی^{۲۷} رسیدگی می‌شود.

۲۶. ماده ۵۸۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده): «هر یک از داوران و ممیزان و کارشناسان اعم از این که توسط دادگاه معین شده باشد یا توسط طرفین، چنانچه در مقابل اخذ وجه یا مال به نفع یکی از طرفین اظهارنظر یا اتخاذ تصمیم نماید به حبس از شش ماه تا دو سال یا مجازات نقدی از ۸۲/۵۰۰/۰۰۰ تا ۳۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال محکوم و آنچه گرفته است به عنوان مجازات مؤدی به نفع دولت ضبط خواهد شد.»

۲۷. «قانون شوراها حل اختلاف» مصوب ۱۳۹۴/۹/۱۶ را در صفحه ۷۷ همین کتاب ببینید.

آیین نامه اجرایی قانون شوراهای حل اختلاف

مصوب ۱۴۰۳/۳/۱۶ رئیس قوه قضائیه^{۳۰}

فصل اول - اختصارات و تعاریف

ماده ۱- اختصارات و تعاریف به کار رفته در این آیین نامه به شرح زیر است:

الف) قانون: قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی؛

ب) آیین نامه: آیین نامه اجرایی موضوع ماده ۴۰ قانون؛

پ) شورا: شورای حل اختلاف؛

ت) مرکز: مرکز حل اختلاف قوه قضائیه؛

ث) رئیس شورا: رئیس شوراهای حل اختلاف استان؛

ج) دادگاه صلح: شعبه یا شعبی از دادگاه‌های دادگستری که بر اساس صلاحیت‌های مندرج در قانون تعیین می‌شود؛

چ) اشخاص یا نهادهای صلح و سازش: واحد، مرکز یا اشخاصی که به منظور صلح و سازش و حل و فصل اختلافات شهروندان و یا کمک به

۳۰. در اجرای ماده ۴۰ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲ «آیین نامه اجرایی قانون شوراهای حل اختلاف» به تصویب رئیس قوه قضائیه رسیده است.

اعضای جدید در شوراهای و پرداخت حقوق، دستمزد یا حق‌السعی و حق بیمه به آنان ممنوع است. به کارگیری افتخاری و تبرعی عضو بلا مانع است.

ماده ۱۷- رئیس شورای استان و حوزه قضایی موظفند برای نظارت بر شورا برنامه‌ریزی و اقدام کنند. نظارت بر امور اداری و دفتری شعبه شورا بر عهده رئیس شعبه است.

ماده ۱۸- مسئول واحد بازرسی، نظارت و ارزشیابی استان به پیشنهاد معاون حل اختلاف استان با حکم رئیس کل دادگستری منصوب می‌شود و ضمن نظارت بر عملکرد شوراهای استان و انجام بازرسی‌های دوره‌ای و موردی، شکایت اشخاص علیه کارکنان و اعضای شورا را بررسی و پیشنهادهای لازم را برای بهبود عملکرد به رئیس شورا اعلام می‌دارد. در صورت وقوع جرم یا تخلف، مراتب توسط رئیس شورا به مراجع ذی‌صلاح اعلام می‌شود. رئیس شورا گزارش نتیجه اقدامات انجام شده را هر ۶ ماه یکبار به مسئول واحد بازرسی اعلام می‌کند.

تبصره- نحوه نظارت و بازرسی از شوراهای به موجب شیوه‌نامه‌ای است که توسط مرکز تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

فصل چهارم- دادگاه صلح

ماده ۱۹- در هر حوزه قضایی شهرستان، شعب دادگاه صلح به تعداد مورد نیاز تعیین و تشکیل می‌شود. این شعب در حدود صلاحیت مذکور در قانون رسیدگی می‌کنند. در صورت ضرورت و بنا به نیاز حوزه قضایی

آیین‌نامه ترتیب اقدامات سازشی در شوراهای حل اختلاف

مصوب ۱۴۰۳/۵/۲۱ رئیس قوه قضائیه^{۳۲}

ماده ۱- معانی اصطلاحات به کار رفته در این آیین‌نامه به شرح زیر است:

الف) قانون: قانون شوراهای حل اختلاف مصوب سال ۱۴۰۲/۶/۲۲؛

ب) مرکز: مرکز حل اختلاف؛

پ) شورا: شورای حل اختلاف؛

ت) مقام ارجاع شورا: رئیس شورا یا مقام واجد اختیار ارجاع از ناحیه ایشان

ماده ۲- فرایند صلح و سازش در شورا با تقاضای طرفین یا یکی از آن‌ها یا ارجاع از سوی مقامات قضایی ذی‌ربط از قبیل قضات رسیدگی‌کننده، مقامات ارجاع در دادسرا، دادگاه و اجرای احکام در حدود مقرر در قانون است.

تبصره- تقاضای صلح و سازش به صورت کتبی تنظیم و ارائه می‌شود. درخواست‌هایی که به صورت شفاهی مطرح می‌شوند، پس از قید در

۳۲. در اجرای تبصره ماده ۱۷ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲، «آیین‌نامه ترتیب اقدامات سازشی در شوراهای حل اختلاف» به تصویب رئیس قوه قضائیه رسیده است.

آیین‌نامه تعیین اولویت‌های استخدامی کارکنان شوراهای حل اختلاف

مصوب ۱۴۰۳/۸/۲۰ رئیس قوه قضائیه^{۳۵}

ماده ۱- اختصارات و تعاریف:

(الف) قانون: قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲؛

(ب) معاونت: معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی قوه قضائیه؛

(ب) مرکز: مرکز حل اختلاف قوه قضائیه؛

(ت) کارکنان: کلیه نیروهای افتخاری شوراهای حل اختلاف از قبیل اعضا، کارکنان ستادی، دبیران و دادورزان اجرای احکام و سایر عوامل اداری جهت انجام امور مربوط به شورا (اعم از امور دفتری، بایگانی، پشتیبانی، ستادی، مالی)؛

(ت) تمام‌وقت: مدت زمانی است که یک فرد طبق قانون کار (در طول هفته) با ابلاغ در شورای حل اختلاف انجام وظیفه می‌نماید؛

(ج) ابلاغ: مجوزی است که از سوی مقام صالح برای کارکنان صادر می‌شود؛

۳۵. در اجرای ماده ۶ «قانون شوراهای حل اختلاف» مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲ «آیین‌نامه تعیین اولویت‌های استخدامی کارکنان شوراهای حل اختلاف» به تصویب رئیس قوه قضائیه رسیده است.

آیین‌نامه میانجی‌گری در امور کیفری

مصوب ۱۳۹۵/۷/۲۸ هیأت وزیران^{۳۷}

ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف- میانجی‌گری: فرایندی که طی آن بزه‌دیده و متهم با مدیریت میانجی‌گر در فضای مناسب در خصوص علل، آثار و نتایج جرم انتسابی و نیز راه‌های جبران خسارات ناشی از آن نسبت به بزه‌دیده و متهم گفتگو نموده و در صورت حصول سازش، تعهدات و حقوق طرفین تعیین می‌گردد.

ب- میانجی‌گر: شورای حل اختلاف، شخص یا مؤسسه‌ای که فرایند گفتگو و ایجاد سازش بین طرفین امر کیفری را مدیریت و تسهیل می‌نماید.

پ- جرم: جرایم تعزیری درجه شش، هفت و هشت که مجازات آن‌ها قابل تعلیق است.

ت- مؤسسه میانجی‌گر: مؤسسه‌ای که طبق قوانین و مقررات حاکم بر مؤسسات غیرتجاری به منظور میانجی‌گری تأسیس می‌گردد یا سایر مؤسسات که در چارچوب قوانین یا اساسنامه مربوط، صلاحیت لازم

۳۷. هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۵/۷/۲۸ به پیشنهاد شماره ۹۴/۱/۲۱۴۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۶ وزارت دادگستری و با تأیید رئیس قوه قضائیه و به استناد ماده (۸۴) قانون آیین دادرسی کیفری - مصوب ۱۳۹۲ - با اصلاحات بعدی، آیین‌نامه میانجی‌گری در امور کیفری را تصویب کرد.

قانون شوراهای حل اختلاف

(مصوب ۱۳۹۴)^{۴۱}

ماده ۱- به منظور حل اختلاف و صلح و سازش بین اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی، شوراهای حل اختلاف که در این قانون به اختصار «شورا» نامیده می‌شوند، تحت نظارت قوه قضائیه و با شرایط مقرر در این قانون تشکیل می‌گردد.

تبصره- تعیین محدوده فعالیت جغرافیایی شورا در هر حوزه قضایی به عهده رئیس همان حوزه قضایی می‌باشد.

ماده ۲- شوراهای حل اختلاف در شهرها و در صورت لزوم در روستاها به تعداد لازم تشکیل می‌گردد.

تبصره- رئیس قوه قضائیه می‌تواند برای رسیدگی به امور خاص به ترتیب مقرر در این قانون شوراهای تخصصی تشکیل دهد.

ماده ۳- هر شورا دارای رئیس، دو نفر عضو اصلی و یک نفر عضو علی‌البدل است و در صورت نیاز می‌تواند برای انجام وظایف خود دارای مسؤول دفتر باشد که توسط رئیس حوزه قضایی مربوط پیشنهاد و ابلاغ

۴۱. «قانون شوراهای حل اختلاف» مصوب ۱۳۹۴ به موجب ماده ۴۱ «قانون شوراهای حل اختلاف» مصوب ۱۴۰۲ نسخ صریح شده است، با این حال به موجب ماده ۳۶ قانون اخیر الذکر تا زمان تشکیل دادگاه‌های صلح مقرر در ماده ۴ قانون، به دعوی و شکایات مطابق قوانین و مقررات جاری کشور از جمله قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴/۹/۱۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی رسیدگی می‌شود.